

„EDINOST“
Izšaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob točkah, četrtkih in sobotah. Zjutranje izdanje izšaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za en mesec . . . 1.—, za tri mesece . . . 3.—, za pol leta . . . 6.—, za leto . . . 12.—. Izen Avstrije f. 1.50. —
Naročnine se plačujejo naprej na naročbe brez priložne naročnine se sprava ne ozira.
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 avč. Izen Trsta po 4 avč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifu v petiti; za naslove s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulice Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo ulice Molino picolo št. 3, II. nadst. Naročnine in oglase je plačevati loco Trst. Odprte reklame cije se proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

Vršenje enakopravnosti je dolžnost — vsem!

Pomagaj si sam in potem ti pomore tudi Bog! Tako veli pregovor. Mi se radi jezimo na oblasti, ker ne vrše svoje dolžnosti do nas, kakor jim jo nalagajo zakoni o narodni in jezikovni ravnopravnosti! Ali pa smo res storili svojo dolžnost, ako zahtevamo le od oblasti, naj one vrše svojo dolžnost? Gotovo ne! Mi bi trdili celo, da primnogih ima to vedno apostrofiranje oblasti prav nelep namen: neprestanim klicanjem do drugih, naj vrše svojo dolžnost, hočemo namreč prikrivati dejstvo, da sami ne mislimo na svoje dolžnosti do svojega naroda, do načel stranke, kateri pripadamo, do stvari, o kateri govorimo radi, da je „sveta“! Strogost v zahtevanju od drugih naj bi pokrivala našo lastno nemarnost.

In vendar je res in ostane nepobitna resnica, da nam je nemarnost v lastnem taboru glede vršenja narodnih dolžnosti veliko bolj nevarna in pogubna, nego pa nemarnost ali proračunjena nedobrohotnost od strani raznih oblasti! In vendar je res in ostane res, da ne pridemo nikdar do jezikovne ravnopravnosti, da nam ne pomorejo vsi člani XIX, vsi narodnostni zakoni in najstrožje naredbe dobrohotnih nam vlad: dokler ne bomo se svojim lastnim postopanjem v vsej praksi, v vsem javnem življenju silili oblasti, da bodo morale občeati z nami tako, kakor hočemo mi. Sami moramo in do skrajnih posledic in povsodi izvajati načelo spoštovanja do svojega jezika! Potem ne ostane tudi oblastim odprta nobena druga pot, nego je ta, na katero smo jim pokazali mi energičnim prstom: spoštujte jezik slovenski, odmerite mu primeren prostor poleg drugih jezikov.

Da je tako in da ni drugače, o tem nam kaj plastično pričajo izkustva zadnjih let pri nas v Trstu. Na tržaskih sodiščih smo si vendar priborili nekoliko prava. V stvareh kazenske pravde smo sicer res še jako na slabem in žalostnem, ali v civilnih stvareh smo vendar-le storili lep korak

dalje. In to vzlic dejstvu, da so redko sejani uradniki, ki bi bili prijatelji slovenskemu uradovanju. Kdo nam je omogočil ta napredek? Vsa čast dobri volji naših prvakov, naših poslancev in naših političnih društev, ali naše globoko prepričanje je to, da nam ne bi bili pripomogli do tega napredka ni govori poslancev, ni protesti odličnih rodoljubov, ni najostreje resolucije naših političnih društev, ako ne bi bila naša praksa taka, da je primorala sodne oblasti, da so jele — četudi v skromnejih merah do sedaj — upoštevati naš jezik. V prvi vrsti je zasluga vrlih slovenskih odvetnikov tržaskih, ki načelno uradujejo le slovenski od najnižje do najvišje instance; njih izgledu sledé drugi in naravna posledica, ki ni mogla izostati, vsemu je ta, da se jezik naš raje počasi naprej skozi grmičevje birokratiške nedobrohotnosti.

Kakor se godi na sodnih oblastih, tako bi se vršilo povsodi, ako bi naša slovenska javnost vršila svojo dolžnost: ako bi svojim izgledom silila oblasti k spoštovanju do našega jezika. Zato smo te dni grajali naše občine, ki na nečuden način zanemarjejo svojo narodno dolžnost in svojo nemarnostjo pokrivajo slabo voljo poštnih oblasti glede na ravnopravnost našega jezika!!!

Seveda bi tudi oblasti ne smele izkoriščati slučajne nemarnosti te ali one občine, izvirajoče čisto tudi iz osebne servilnosti onih, ki stoje občinam na čelu. Istotako bi oblasti ne smele izkoriščati dejstva, da stranke ali iz nevednosti, ali zbok odvisnosti v svojem poklicu, ali iz osebne plašljivosti ne zahtevajo tega, kar jim gre. Zato nas razgreva vsikdar, kadar moramo čuti, kako govore visoki gospodje: saj tega in tega ne zahtevajo vsi, saj zahtevajo le nekateri — agitatorji!

Dolžnost do izvajanja enakopravnosti izvira uradnikom iz — zakonov!! Iz glavnih in temeljnih zakonov! To bi moralo biti uradniku dovolj. Slučaj, da priprosti človek ne pozna pravice, ki mu jo nudi zakon, ali da si ne upa zahtevati tega, kar mu gre po zakonu, tak slučaj ne bi smel nikdar služiti uradniku v pretvezo, da vzkrača stranki, kar jej gre po zakonu. Oblasti mo-

rajo vršiti ravnopravnost do vseh, ne da bi moral dotičnik še le zahtevati tako. Vzemimo jeden primer. Peter je podedoval po Pavlu okroglih 1000 gl. Peter pa ne ve ničesar o tej dedščini. Naravno, da se tudi ne briga zanjo. Ali pa poreče radi tega sodna oblast: čemu bi prisodili Petru onih 1000 gl., saj ne ve ničesar o tem! Ne, sodna oblast ne poreče tega, ampak prisodi Petru iz zapuščine določenih mu 1000 gold.

Tako in nič drugače mora biti z narodnimi in političnimi pravicami. Vsakemu svoje, ali zahteva to izrecno ali ne zahteva. Kje bi bila sicer morala, kje uravnajoča pravica? Tako je torej! Sami moramo zahtevati, sami moramo kazati, kako spoštujemo svojo narodnost in svoj jezik! Ako pa je vendar še takih — in jih je, žal, še preveliko — ki ne vedo, kaj smejo zahtevati, ne sme to služiti oblastim v dobrodošli izgovor, da ne vrše, kar jim veleval zakon.

Vsi moramo vršiti svojo dolžnost: mi sami in oblasti!

Glavni občni zbor

kmetijske in vrtnarske družbe za Trst in okolico dne 12. septembra 1897.

(Dalje.)

Odbor je nadalje tudi oživel zopet misel podpor za Trst in Istro za one mladeniče, ki se hočejo posvetiti kmetijskemu pouku. Kolike koristi je za naše kmetijstvo, ako se nahajajo ondi šolsko izvežbani in inteligentni gospodarji, ni treba še posebej podarjati. Marsikateri mladenič bode hvaležen onemu, ki mu je omogočil tak pouk. In da se to zgodi v vsem mogočem obsegu, za to bode novi odbor istotako še krepkeje skrbel, kakor tudi za vso druge koristne zadeve našega kmetijstva.

S tem je zaključeno poročilo o delovanju družbe v minoletem letu, — mnogo se je storilo, a da se v bodoče stori še, s to nado stopamo danes na prag nove dobe naše napredujoče družbe.

Po prečitnem poročilu tajnikovem je povzel

užaljeni obraz in pa višnjave proge pod velikimi očmi dale so jej veličasten pogled. Mirno zroč Hermini v oko je govorila odločno: „Rada imam Ivana, bodi angelj ali karkoli, vendar tebi na ljubo in, ker sem žnjim v bližnjem sorodstvu, pustila sem nado, ki sem jo gojila morda prej, nego ti. Ustregla sem želji svoje tete, sonce ne zaide tridesetkrat za gorami, ko si podava roko in prisizava večno zvestobo pred oltarjem, gospod Dobdoj in jaz. Z Bogom!“ In Micika je odšla, Hermi na pa je zrla stojé za njo, kakor pribita ob urodu v uto.

Užalila jo je! „Micika!“ jo je poklicala. Ona bi morala slišati! Niti ozrla se ni! „Micika!“ je zaklicala še glasneje, tako, da je odmevalo v bližnjem gozdu. Toda ona je hitela navzdol po peščenem potu.

Hermi na je stala ob urodu v uto in ni mogla premakniti noge za njo, za prijateljico... Kako bi jo poljubila! Prosila jo, naj jej odpusti...

Miciko je zakrilo grmovje, rastoče po hribu. „Da bi se ponižala pred tem kmečkim dekletom!“ Zbežala je Hermi na v svojo sobo, naročivši v veži krščenca, naj pove papanu, da jo beli glava: ni se prikazala vse popoldne in ni večerjala. (Pride še.)

PODLISTEK

Lari-Fari.

Spisal: Srakoper.

15

Tu pa je ustopila Micika. Pozdravivši, ju je prisela. Kratek, navaden sprejemni pogovor je sledil in Hermi na je jela čitati.

Micika je poslušala... mirno... oči so jej žarele, pred njimi pa je stal Ivan s Hermi no in Dobdoj je podajal njej reko...

Vedela je, da Hermi na ljubi Ivana. Da bi postali iz najboljših prijateljic najhujši si sovražnici?... Ne, nikdar; naj bode Hermi na srečna z njim, s tem Ivanom!... In zdel se jej je Dobdoj lep, prijazen...

Hermi na je dovršila. Gospod z Vrha jej je poljubil čelo, odšel je, da se pripravi na pogovor s kmeti, Micika pa si je otrla solzo iz očesa: saj ni imela nikogar, nikogar, ki bi jo bil poljubil!...

„Si bolna, ljuba?“ je vprašala v tem trenutku Hermi na sočutno, videča jo blede, rudeče obrobjenih oči.

Nič odgovora.

Hermi na je prisela in jo objela; s tresočo roko je pokazala Micika pismo na Ivana in vprašala nepretrgano: „Naslova ne vem. Ti veš?“

zopet besedo gospod predsednik in je poročal o svojem prizadevanju za brezobrestna posojila z ozirom na prošnjo, katera se je oddala na namestništvo. Namestništvo je zares rešilo prošnjo in jo oddalo magistratu, že pred petimi meseci; magistrat je sicer obljubil rešitev, a storil ni do danes še ničesar. To postopanje tržaškega magistrata nasproti prošnji slovenske kmetijske družbe pa ne oplašiti in ne bode zadrževalo odbera te družbe v njega delovanju, marveč store se vsi potrebni koraki, da se nas ne bode oviralo v razvitku naše potrebne stvari.

K poročilu blagajnikovemu je dostavil še g. predsednik, da bi bilo prav iskreno želeli, da bi členi vedno točno vršili svoje dolžnosti glede plačevanja udnine.

Na to so prišli na dnevni red posamezni predlogi in so se sprejele razne resolucije. Gosp. Pečar, predsednik Lonjske podružnice, je izrazil željo, da se knjige „Novo vinogradništvo“ razdeli mej posamezne ude podružnice, na kar je opomnil gospod blagajnik Žitko, da je treba o razdelitvi te izborne knjige v prvi vrsti upoštevati one člene, kateri vestno vršijo svojo dolžnost plačevanja udnine.

Gosp. dr. Pretner je stavil predlog, naj se naprosi namestništvo, da brezplačno naroči 200 knjig „Novo vinogradništvo“ in je stavil v tem smislu resolucijo, ki se je vsprejela jednoglasno.

Gosp. Sancin iz Škedenja je slikal, kako sedanjí magistratni čuvaji zanemarjajo svojo dolžnost glede poljskega varstva proti zlobi tatov. To zanemarjanje, ki se ne da opravičiti niti s političnega stališča, ima posledice, da gospodar niti lastnik ni svojih lastnih pridelkov, za katere se trudi in dela. Vse ožró malopridni elementi, za katere naj bi skrbel občina po svoje, da ne bise klatili po okolici in kakor kobilice glodali last okoličanskega posestnika. Gosp. Sancin je stavil predlog, naj občni zbor naprosi namestništvo, da bi poskrbelo za zadostno varstvo nasadov pred tatovi, drugače ni mogoč noben pravi napredek.

Gospod dr. Pretner je omenjal k temu predlogu, da zares ni nobenega pravega varstva, da si je magistrat dolžan po zakonu, da nastavi zadostno število dobrih in vestnih čuvajev. A magistrat se ne briga za take zakone, ker mu je glavna reč — politika.

Na to je še omenil gosp. Sancin nekega slučaja, ko je bila v Škedenju neka agrarna komisija. Dotični gospodje da so samo naročili dobro kosilo pri nekem posestniku in se prav izborno gostili, a storili niso prav ničesar.

Občni zbor je izrazil svojo nevoljo nad takim vedenjem od strani poklicanih organov.

(Zvršetek prih.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 2. oktobra 1897.

Državni zbor. V včerajšnji seji je predložil finančni minister proračun za leto 1898. Potrebščine so proračunjene na gld. 715.920.827, dohodki pa na gld. 712.900.282. Prebitok bi znašal torej 3979.455.

Za javna dela, šole in druge zavode na Primorskem je določenih: za popolnjenje javnih skladišč gld. 391.300; za gradnjo nove namestništvene palače prvi obrok 50.000 gld.; za gradnjo železnega mostu čez Sočo pri Gorici 1. obrok 80000 gld.; za pripravnico v Rojanu; za državno obrtno šolo v Trstu 2900 gld. več, nego prejšnja leta za pouk v navtičnih konstrukcijah; 1500 gld. za nabavo rekvizitov za pouk v elektrotehniških tečajih; 9000 gld. za popravila na državnih ljudskih šolah na trgu Lipsia; svota za napravo obrežja pod Škedenjem; s tem se popolni tržaško pristanišče. Stroški bodo znašali 24000 gld., za letos pa je proračunjena le polovica te svote. Za novo justično palačo v Trstu prvi obrok gld. 300000; za nabavo rešilnega parnika gld. 50000; v podporo trgovinski mornarici gld. 533000; za popolnjenje eksperimentalne pomologične in zoologične postaje gld. 10000; za nakup zemljišča za državno ljudsko šolo v Pulju prvi obrok gld. 12000.

Poleg tega je določeno: češki gimnazij v Opavi se vsprejme v državno oskrbo; določenih je 7000 gld. za pripravljavna dela za češko vseučilišče na Moravskem; za slovenske gimnazijalne razrede v Celju gld. 12.500.

K temu proračunu je podal finančni minister

razsežno poročilo, ki je trajalo dve uri. Iz njegovih pojasnil je razvidno, da za letošnje leto ni pričakovati velikega prebitka, ker bodo dohodki na davku manjši vsled vodnih katastrof. Leto 1898 bode kritično, ker odpadejo gotovi dohodki in na njih mesto stopijo negotovi. Sosebno na zemljarini utegne odpasti 5.000000 gld. Za uravnavo plač državnim uradnikom treba najti novih virov, kajti noben finančni minister ne bi mogel vzeti na svojo vest toli velikih izdatkov. Finančni minister je povdarjal, kako milo da se postopa o iztirjevanju davkov. Potem je navajal minister razne predloge, katerimi hoče stopiti pred zbornico, in je zaključil: Pomočjo te zbornice se Avstrija v 2 letih postavi na povsem novo finančno podlago.

Potem je nadaljevala zbornica razpravo o predlogih za pomoč bedo trpečemu prebivalstvu in je pripoznala nujnost vsem predlogom. Minister za trgovino baron Glanz je predložil nov red za trgovinsko mornarico avstrijsko. Posl. Trein'sfels je predlagal, naj se ustanovi odsek, kateri naj bi se posvetoval o osnutju častnega sodišča za zbornico poslancev.

Do tu je nad zbornico vibrala zastava miru, a pred zaključkom sta jo snela posl. Schönerer in Iro, provzročivši velik škandal. Schönerer je napal ministre, ker ne odgovarjajo na interpelacije. V stvari sami je imel mož sicer prav, kajti ministri so se že tako privadili neodgovarjanju na neuspešne interpelacije, da je pravo do stavljenja takih vprašanj postalo malone iluzorično. Ali tako se vendar ne sme, kakor se je zljubilo somišljeniku Schönererjevemu, glasovitemu posl. Iro, ki je — omenivši aretovanje nemško-nacionalnega urednika Hoferja — vsklikal, ne zmené se za opomine predsednika: „Pravosodno ubojstvo!“ „Kabinetna justica!“ „Gleispach ubijalec!“ Mej temi vskliki je minister Gleispach ostavil dvorani, a obstrukcionisti so ponavljali: „Gleispach ubijalec!“ „Vladna klavnica!“

V tem hipu se je zaključila seja.

K položaju. Govoré o predlogu posl. Ebenhocha v „Linzer Volksblattu“, da bi državni zbor sklenil narodnostni zakon, ki bi bil splošni glavni okvir sličnim zakonom, ki naj bi jih sklenili deželni zbori, pravi praška „Politik“, da načelno nima nič proti temu predlogu, toda ne veruje, da bi se nemškim konservativcem posrečilo tako mešetarenje. Ne veruje, ker ne veruje v dobro voljo Nemcev. Ti poslednji se seveda skrivajo za pretezo, da so v nevarnosti pravice nemškega naroda. To je drzna laž: v nevarnosti so morda le predprave Nemcev. Saj niso hoteli skleniti kompromisa z Čehi niti o volitvi v delegacije, ko bi mogli biti le na dobičku. — Ali ni to v jedru to isto, kar smo trdili mi, ko smo govorili o navedenem predlogu Ebenhohovem: jezikovno vprašanje se ne da rešiti v sporazumenju z Nemci, ampak jedino tako, da se ustvari jamstvo, da se Nemci ne bodo mogli utikati v kulturne potrebe drugih narodov: potom narodne avtonomije!! Kjer ni dobre volje, tam ne pomagajo prav nič vsa mešetarenja. Žalostno je, da je tako, ali je tako!

Danes imamo poročil o desnici in levici, ki so vredna, da jih beležimo.

Poročila z levece zatrjajo, da opozicija niti ne misli na to, da bi opustila obstrukcijsko taktiko. Opustila jo je le o volitvah v delegacije in v razpravi o nujnih predlogih v pomoč trpečim bedo. Sicer pa hočejo nadaljevati obstrukcijo z vso neizprosnostjo.

A tudi poročila z desnice se glase nekoliko samozavestneje in napravljajo utis, da so se ugledila razne navskrižnosti.

V prvo je „Slovanska - krščanska - narodna“ zveza storila nastopni sklep: „Mi hočemo vstrajati v parlamentarni večini, sodelovati na ustanovljenju urejenih parlamentarnih odnošajev, nastopiti stvarno organizacijo desnice po načelih vzajemnosti, trdno pričakujé, da nam večina pripomore praktično izvesti v programu naše zveze izražene, načelu adresnega načrta nikakor ne nasprotne zahteve. Pripravljeni smo tudi podpirati vladu, toda le s tem pogojem, ako je pripravljena vladati v smislu večine in ako gledé najnujnejših potreb od nas zastopanih narodov administrativnim potom brez odlaganja potrebne ukrene, kar nas more prepričati, da ima vlada resno voljo, na vseh poljih javnega življenja odstraniti sedanje nedostatke.“

Po tej izjavi ni več nevarnosti, da se pretese desnice vsled nesrečnega dvoboja Baden-Wolff. Mimo tega javljajo z Danaja: „Komisija desnice se je sešla v konferenco, kateri je bil uspeh ta, da so se konsolidirale stranke v večini. V tej konferenci so se bavili tudi z vprašanjem, kako dovesti nemško opozicijo v bolj parlamentarne meje.“

In desnici treba res konsolidacije in trdne volje, ako pomislimo, da delajo proti njej mogočni vnani uplivi. O besnenju gori v Nemčiji nam je itak govoriti dan na dan, danes pa javljajo iz Budimpešte, da bi tudi ogerski Banffy rad utikal svoj nos v naše avstrijske razmere, češ, da bi bilo usodno tudi za Ogersko, ako bi v Avstriji Slovani došli do nadvladja, da je torej želeli, da ostanejo na krmilu Nemci. — No, to že verujemo radi, da Madjar Banffy želi tako, na Slovane pa je, da poskrbe primerno, da ta želja ostane — želja.

O občem mejnarodnem položaju piše „Obzor“ mej drugim: „Evropa stoji vsakako na pragu velikih političnih dogodkov, samo ne zna se, na katerem kraju se prično ti dogodki. Prav tajni glasovi menijo, da se ne prično ob reki Reni. Uzrok temu je skoro jednostaven. Vkljub temu, da se jej ni posrečilo združiti se z Rusijo in vkljub temu, da jo drži trozveza k Avstriji, Nemčija misli vendar še vedno, kako bi zadovoljila Rusijo in Rusija ve to prav dobro in zna tudi, da bi Nemčija vkljub zvezi z Avstrijo takoj pristopila k zvezi francosko-ruski, ako bi Rusija hotela tako; to vse radi tega, da bi ob Reni še dolgo ne prišlo do zasluženega obračuna. Še posebej pak bi Nemčija to rada radi tega, kar bi francosko-ruska zveza lahko započela kaj še na sploh in razun francosko-nemškega obračuna, namreč z ozirom na Anglijo, s katero živi Nemčija v napetih odnošajih.“

Na kopnem Anglija nima prijatelja, razun Avstrije in Italije. Toda Avstrija nima nobenih skupnih interesov z Anglijo, a da bi se združili Anglija in Nemčija, zato se ne mara ogrevati Avstrija. Italija seveda napenja svoje slabe sile, da bi pomirila Nemčijo in Angležko. Angležka in Italija imati skupne interese na morju in v Afriki, a ta upliv ne doseza svojega smotra v Berlinu in Londonu.

Tako je Angležka takorekoč osamljena in nima prostora ni v francosko-ruski, ne v nemško-avstrijski zvezi — Italija pa — je Italija“.

Ta izvajanja „Obzorova“ so menda prav blizu resnice.

Cerkveno izobčenje finančnega ministra španskega. V vatikanskih krogih so baje nezadovoljni z ukrepom nadškofa v Majorci, ki je iz cerkve izobčil španskega finančnega ministra Navaresa Revertero ter sodijo ta korak za nepremišljen. Papež ni maral španski dinastiji nikoli delati težkoč in to že celo sedaj ne z ozirom na krizo, katero ima Španija prebiti z vojno na Kubi. Umevno je torej samo ob sebi, da ne more odobraviti koraka španskega nadškofa proti ministru sedanje španske vlade. Govori se tudi, da je škof v Majorski pristaš Don Carlosa, torej je soditi njegovo postopanje več s političnega, nego verskega stališča. Sicer se je nadejati, da ta stvar ne bode motila dosedanjih najpripraviših odnošajev mej vatikonom in špansko vlado. Za posredovanje v ta namen je storil potrebne korake španski poslanik na sveti stolici, Merry del Val.

Špansko ministerstvo je odstopilo in pravijo, da pride na krmilo liberalno ministerstvo Sagasta. Vzrok krizi je deloma gornje izobčenje, deloma pa nesrečna politika odstopivšega ministerstva na otoku Kuba.

Različne vesti.

Ne bodimo mlačni in strahopetni, temveč na svidenje vsi jutri v nedeljo na koncertu pri Sv. Ivanu, naj bode solnce ali dež! —

Dopolnilna volitev v deželni zbor. Naši čitatelji se gotovo še spominjajo, s koliko perfidnostjo so trosili lahonski listi laž, da je naš dični dr. Laginja — znorel. Malo potem je pa zares znorel, toda ne Laginja, ampak laški deželni poslanec za furlanske trge — dr. Lovisoni. Odvedli so ga v blaznico na Štajerskem. Sodišče je proglasilo Lovisonija norcem in tako je izpražujen njegov sedež v deželnem zboru. Namestništvo je že razpisalo novo volite na dan 22. oktobra.

Dne 5. t. m. bo v Červinjanu volilni shod,

katerega je sklical conte Valentini v imenu političnega društva „Unione“; ta shod postavi kandidata na mesto — v resnici znorelega dr. Lovisonija. Mi obžalujemo odkrito in od srca siromaka, ki ga je zadela tolika nesreča, toda vso svojo gnev moramo še enkrat izliti na one, ki so Laginji hoteli podtakniti, kar so mu — želeli. Tako se ne postopa tudi s političnimi in narodnimi nasprotniki, kakor postopajo istrski signori z drom Laginjo, pripoznanim od vseh strani za uxor-poštenjaka. Kjer se porajajo take bestijalične želje, tam je moralo dospeti do vrhunca: posurovljenje čustev.

V — hlevu! Te dni je eden služnikov društva tramvaj čitat naš list v vozu. Ko je ta strašni zločin zapazil preznani občinski svetovalec Z., zagrmel je na slovenskega siromaka: „Kaj čitate tu? To se čita k večjemu v kakem hlevu, ne pa na javnem mestu! Kaj vam zopet rastejo peroti? Vam jih že pristrizemo zopet!“

G. Z. je povsem svobodno, da pošilja nas Slovence v — hlev. Nam pa je zopet svobodno, da povemo g. Z. na vsa usta, da Slovenci se ne dajo pošiljati v hlev, ni v kote, ni v temo, ampak na javnem in ponosnim čelom hočejo gledati v širni svet, na javnem hočejo čitati časopise, ker niso sužnji nikomur, ampak svobodni državljani! Slovenci pošteno služijo svoj kruh, pošteno dajejo gospodarju, kar je gospodarjevega. Kakor služnikova, jim sme veleovati gospodar in oni morajo slušati njegovo voljo, ali kakor ljudje v svojih svobodnih urah smejo svobodno živeti po lastni, od stvarnika podarjeni jim volji; smejo po svojem srčnem nagonu ustrezati svojim duševnim potrebam! Jedino tako razmerje med gospodarjem in delavcem odgovarja krščanskim, človeškim in — liberalnim nazorom. Nečloveško, nekrščansko in — neliberalno pa je, ako kdo podi delavca v hlev, potem ko je siromak storil svojo dolžnost. To naj si zapomni g. Z. in njegovi prijatelji, ki se v svojih svobodnih urah radi imenujejo — liberalne!

Razpuščeno društvo. Takajšnje namestništvo je razpustilo tukajšnje društvo: Občno delavsko izobraževalno pravovarstveno društvo za Primorsko. Društvo je baje prekoračilo svoj delokrog. Tu bi lahko napravili piko, da ni poluoficijozna „Sera“ natisnila debelo: „Società slava“. Seveda, kjer je kaj neprijetnega, tam morajo Slovani držati hrbet! V takih slučajih vedo o naši ekzistenci vsakokrat. Vidijo nas, tudi če nas ni. Tako je tudi v tem slučaju. Rečeno društvo ni bilo slovansko, ker je imelo oficijelno ime v treh jezikih, ker je razglašalo in razpravljalo tudi v treh jezikih! A predsednik mu je bil — Nемец! Tudi ta slučaj kaže, kako radi nam dajo izvestni ljudje brco, ako le morejo!

Posledica vseslovenskega shoda. Na novi Humberški cesti v Celovcu so postavili „velezasluznemu“ gospodu deželnemu predsedniku Schmidt-Zabierovu spomenik v reliefu. Ta spomenik si je baje in po mnenju okrajnega glavarja Mac Nevina stekel deželni predsednik s tem, da je „mnogo storil“ za omenjeno cesto. Pred dvema letoma so bile velikaške ceremonije, ko so odkrivali tisti spomenik.

No, zdaj pa se je zgodilo nekaj nezasihačnega. Glava deželnega predsednika na spomeniku je razbita s krampom in morali so jo vzeti proč. Kdo je to storil, se ne ve, znano je le, da vozniki nič kaj radi ne vozijo po novi cesti in se je rajše ogibljejo ter vozijo po stari. „Feie Stimmen“ pa rjovejo, da so to posledice vseslovenskega shoda. Ali bodo že skoro ti ljudje čuli — travo rasti?

Za rodbine zaprtih okoličanov. — Znaue brošure „Primorski odnošaji“ je bilo razposlanih 5000 iztisov. Umeje se, da so stroški veliki, saj je le papirja za 150 gld. in prav toliko je pobrala poštnina. Tudi mi smo razdelili 1000 iztisov. — Ako bi vsakdo, ki je prejel en iztis, poslal po priloženi položnici le borihi 25 novč., kakor smo prosili, bi dobile rodbine nesrečnih okoličanov okoli 500—600 gld., ne oziiraje se na to, da je bila ta brošura prav izborna misel. Državni poslanci na Dunaju so že sami mislili na tako brošuro. „Goriška tiskarna“ je torej pogodila pravo, in mi vemo, da je storila veliko dobrega žnjo. — Vsi doneski se javno izkazujejo v goriški „Soči“, torej tudi oni, ki so došli od naročnikov „Edinosti“. Zategadel jih mi ne bomo izkazovali še posebe. — Dostavljamo le, da od 4000 prejemnikov po „Soči“, „Primorcu“ in „Edinosti“ se jih je

oglasilo do včeraj z doneski le 550, ki so plačali okoli gld. 300. — To je vsekakor še veliko premalo! Kje so pa ostali 3450?! Kdor ne zmore več, naj plača 10 novč., da plača vsaj pošto in papir! Prosimo!

Tombola v Št. Petru. Čistega dohodka boše gotovih 600 gld. Letos so bili stroški veliki, zaradi raznih priprav, ki pa odpadejo prihodnjič. Prodalo se je 6980 srečk.

„Goriška ljudska posojilnica“ je imela v septembru gld. 67.753.99 prometa, v prvih treh četrt letu pa gld. 635.852.31. Ako pojde v tem razmerju dalje, bo letos nad 800.000 gold. ali za dobrih 300.000 gld. več, nego lani. — Tudi mi se veselimo na tem sijajnem vspehu.

Pevsko društvo „Kolo“ nam javlja sledeče: Pevsko društvo „Kolo“ vabi vse člane, da redno zahajajo k vajam, ki se vrše vsako nedeljo ob 3. uri popoldne v tržaškem podpornem in bralnem društvu. Pričelo se boše z novimi pesmi, zato so vabljeni tudi drugi, ki se dosedaj še niso udeleževali petja in tudi ki niso še člani kaknega pevskega društva, da pridejo v naš tabor in v naše „Kolo“.

Ljubljanskim vinopivcem. Pišejo nam: Sešel sem se v gornji okolici z ljubljanskim trgovcem z vinom ter ga prašal, kako to, da letos prihaja tako malo ljubljanskih gostilničarjev kupovat prosekarkja. Na začudenje slišal sem z ust ljubljanskega trgovca da nadomestuje prosekarkja belo tirolsko vino, ki je tudi sladko, le da je nekoliko bledeje. Ničžne smem reči zoper to da se v Ljubljani prodaja tirolsko belo vino, pač pa imel bi zoper to da se ono prodaja za prosekarkja.

Odločno se moram protiviti kajti pristni prosekark se pridružuje le v gornji tržaški okolici in to na Kontovelju, Proseku in v Sv. Križu. Da je letos cena prosekarkja nekoliko visoka, na tem je kriva slaba letina, namreč slaba glede množine blago pa je tako izborno in okusno da ga ni bilo že mnogo let enacega. Iz teh razlogov ni megoče da bi se mogel letos prosekark tako ceno prodajati v Ljubljani kakor se tam prodaja neko belo vino, ki naj bi nadomestovalo pravega našega prosekarkja, kar pa ne more prevariti poznatelja vina.

Ako bi letos šel ves prosekark v Ljubljano, težko da bi ga bilo zadosti za vse tamošnje gostilne. Ker so ga pa letos kupili le dobroznani gostilničarji in trgovci — brata Lenče, Predovec, Ferlinc, Mayer iz Kranja, a malo drugih —, potem res ne morem umeti, kako morejo točiti prosekarkja po vseh ljubljanskih kotih.

Opozorjam toraj še enkrat ljubljanske vinopivce da pazijo na pravega prosekarkja ter prosim uredništva ljubljanskih časopisov, da bi tudi oni opozorili občinstvo v tem pogledu. Posestnik.

Proti italjanskemu vinu. Zagrebški krčmarji imeli so predsinodinjem sestanek v krčmi g. Drag. Mačuka kjer so razpravljali o škodljivem uplivu uvoza italjanskih vin na položaj zagrebških krčmarjev.

Taki krčmarski sestanki, seveda s pravim uspehom, bi tudi pri nas ne bili na škodo. —

Zlata „roža kreposti“, kakoršno podarja sveti oče visokim kneginjam, osobito kraljicam, ni samo jedna sama roža, marveč je celi grmič rož s po pjem in perjem, vse iz najfinjšega zlata. Grmič je visok 80 centimetrov in obstoji iz devet „cvetov“ razne velikosti in štinajst popkov, ki so prav naravno nastavljeni ob perju. Glavna roža je narejena tako, da se da odpreti in vanjo shraniti parfum. Vse grmič stoji v zlati ali srebrni krasno cizelirani vazii.

Ročka na vazi sta dva angeljčka iz zlata. Na podnožja vaze so v reliefu urezane črke:

„Papež Lev XIII.“ Leta 1889 je napravil papež Lev XIII. izjemo z darilom „zlate rože“, katero podarja sicer samo najvišim kneginjam. Podaril je rožo gospici Caldwell v Waddingtonu v Zjedinjenih državah, ker je Caldwell derovala za katoliška vsenčilšča v Uniji svoto 1.500.000 dolarjev.

Prepoved prodaje pohujšljivih knjižur na železnicah. „Vaterland“ prinaša sledečo vest: Železniški minister je izdal prepoved razprodajanja pohujšljivih in neestetičnih knjig in brošur po železnicah. Ravnateljstva imajo ukaz strogo paziti na razpečavanja knjig na železnici in imajo razprodajalci istih vse knjige, ki jih prodajajo, pokazati

ravnateljstvom, oziroma načelnistvom postaj. Ta odredba je bila zares jako potrebna.

Skrivnostna smrt dveh patrijarhov. Milan-skemu „Perseveranca“ javljajo iz Rima dne 26. sept. da sta umrla na nenavaden način patrijarha: Gregorio Jussuf, melhitski patrijarh v Damasku in Ciril Benham, patrijarh v Siriji. Oba sta umrla nagloma in v Vatikanu vlada sumnja, da oba nista umrla naravne smrti. Oba cerkvena kneza sta delovala na združenju vseh orijentaliskih cerkva in sta bila radi tega zelo prigrinjena turški vladi. Komentarja ni potreba.

Kralj saksonski dospe na Dunaj dne 3. t. m. Na kolodvoru ga bodo pričakovali cesar Fran Josip in razne oficijelne osebe. Kralj se udeleži lova pri Eisenbergu.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu septembra t. l. je 78 strank uložilo 20281 gld. 08 nvč., 43 strank vzdignilo 6628 gld. 62 nvč., 19 strankam se je izplačalo posojil 9760 gld. Stanje ulog 298551 gld. 68 nvč., denarni promet 61246 gld. 31 nvč.

„Zvršetek je kronal delo“. „Obzor“ ima na zadnji strani izdanja od dne 29. sept. oglas prodaje „Starčevičega doma“, tega velikega dela „največega Hrvata“, kakor „Obzor“ ironični nazivlja dr. Franka. Torej na boben! — „Zaključek je kronal delo“.

Top razneslo. Iz Lizbone se poroča dne 28. t. m.: Danes se je streljalo povodom kraljevega godu s topovi z utrdbe Bom-Successo. Pri tem je razpočil top in je ubil jednega vojaka, več je težko ranjenih.

Žolta mrzlica. Iz New-Yorka se javlja dne 30. sept.: Po tukaj sem došli poročilih je do včeraj zbolelo v Združenih državah 682 oseb na žolti mrzlici, od katerih je umrlo 60 oseb.

Kuga. Iz Bombaya se brzojavlja dne 1. t. m. Kuga se zopet širi na opasen način. Minoli teden je umrlo 60 oseb. Tudi v Kurraheju se je kuga pojavila z nova.

Smrt na ognjišču. V Marinmostu v Bosni se je pripetila strašna nesreča. Brat in sestra sta šla iz jedne hiše od doma in pustila starega hromega očeta samega pri ognjišču. Iz neznanega vzroka je padel starček po ognjišču čez ogenj in je zgorel v pravem pomenu besede. Brat in sestra sta v sodni preiskavi.

Službi zdravnikov. V italijanskih listih čitamo, da je občinski zastop v Korminu razpisom od 1. junija 1897. št. 943 — obnovljenim z razpisom od dne 13. sept. ad št. 943 — razpisal dve službi zdravnikov-kirurgov-porodničarjev. Plači sti po 1000 gl. in 200 gl. od delalskega društva. Oba zdravnika bosta morala opravljati zdravstveno službo kakor jo nalaga preneseni delokrog ter brezplačno zdraviti siromake. Poleg tega smeta pa svobodno izvrševati privatno prakso, samo da je urejeno tako, da je jeden vsikdar na razpolago v občini sami. Službi bi bilo nastopiti z dnem 20. oktobra 1897. Primerno opremljene prošnje je uročiti do 15. t. m. na municipiju v Korminu, kjer se izvedo podrobni pogoji.

To objavo smo ponatisnili, ker utegne zanimati tudi kaknega slovenskega zdravnika; to tem bolj, ker je v sodnem okraju korminskem velik del prebivalstva slovenske narodnosti.

Najnovejše vesti.

Trst 2. Predsednik okrožnemu sodišču v Gorici gospod Karol vit. Defacis, je odpotoval danes tjakaj.

Dunaj 2. Nj. Veličanstvo cesar se je povinil danes iz Budimpešte na Dunaj.

Madrid 2. Sagasta je izjavil da je pripravljen sestaviti novo ministerstvo. Rešitev krize se pričakuje danes.

Zobobol olajšujejo
zobne kapljice lekarja Piccolija v Ljubljani
(Dunajska cesta)
katero so bile odlikovane z Najvišjim priznanjem Nj. c. in k.
Via prejasne gospe prostolonaslednice-udove nadvojvodinje
Stefanije
Steklenica volja 20 kr.

Listnica uredništva.

G. dopisniku iz Bazovice: Vas dopis o zlati maši smo morali odložiti tudi danes. Zal nam je to, ali verujete nam, da smo ravno ob sobotah v veliki zadregi zaradi prostora. Prosimo potrpljenja. Da ste nam zdravi!

Trgovinske brzojavke in vesti.

Budimpešta. Pšenica za jesen 11.37 11.80 Pšenica za spomlad 1898 11.38 do 11.59 Oves za jesen 5.90 5.95. — Za jesen 8.63 8.65, Koruza za oktober 1897. 4.35 4.40 Pšenica nova od 18 kil. f. 12.24—12.30 od 79 kilo 12.35 12.40 od 80 kil. f. 12.40—12.45, od 81. kil. f. 12.45 12.50, od 82 kil. for. 12.25 12.30. Jedino 6.15 9.— proso 6.30 6.50
Pšenica: Slabe ponudbe in povpraševanje. Prodaja 10000 mt. st. Vreme: lepo.
Fraga. Nerafinirani sladkor for 12.37 do —. Za notranji trgovini: Centrifugal f. 36.26 Concasse f. 37, Cetvorni f. 37, v glavah f. 38.25 38.50
Barre. Kava Santos good average za okt. 43.20 za januar 43.30
Hamburški. Masti za oktober 35.—, za december 35.25 za marec 35.50 za maj 36.—, mirno.

Danajski borzi 2. oktobra 1897.

	danes	včeraj
Državni denar v papirju	102.15	102.10
— v srebru	102.15	102.10
Avstrijska valuta v zlatu	123.90	123.35
— v kronah	101.75	101.75
Kreditne akcije	356 —	355.25
Londonska 10 lpa.	119.70	119.65
Napoleoni	9.51 1/2	9.51 1/2
20 mark	11.73	11.73
100 italj.	45.12 1/2	45.15

Direktno iz Brna
svetovnosloves radi elegantnega in realnega sukna, pošiljam po priznanih nizkih cenah
blago za moške obleke in suknje,
angleške novosti, blago-loden, chevost itd. najpriprosteje do najelegantnejega. Izvrstna zbirka vzorcev gratis in franco vsakemu. Pošiljatev kakor uzorci.
Tvorniška zaloga sukna
S. pl. Braunek v Brnu (Brünn).

Na prodaj je

12 kvintalov domače slanine prve vrste ter 3 kvintali izborne domače masti v trgovini Helene Kovačič v Trstu, (via delle Poste, poleg rudečega mosta.)

V „Narodnem domu“ v Celju
je oddati v najem še nekaj prav lepih prodajalnic za nizke najemnine. Prodajalnice leže zelo ugodno, ker so nasproti c. kr. davkarji in okrajnemu glavarstvu in ker sta v „Narodnem domu“ dva denarna zavoda: namreč „Posojilnica“ in „Južno štajerska hranilnica“ tako, da je tukaj vedno velik promet, posebno ker stoji „Narodni Dom“ ob ljubljanski drž. cesti, po kateri gre ves promet iz Savinjske doline. V „Nar. D.“ je tudi gostilna, čitalnica in zbirališče celjskih narodnih društev
Pogoji se izvejo pri „Celjski posojilnici“, kamor naj se blagovole pošiljati tudi ponudbe.

Ulica Donata šte. 9.

Mehanična delavnica

ustanovljena leta 1869

Petra Braido in sina

prevzema poprave šivalnih strojev in koles in vseh mehaničnih del. Dela izvršuje najnatančneje in po najnižjih cenah. Prodaja tudi kolesa nova in obrabljena kakor tudi šivalne stroje. Abonement za hranitev koles po 2 gl. na mesec.

Ulica Donata šte. 9.

Saunig & Dekleva
V GORICI, v Nunski ulici št. 14-16.
Velika zaloga

šivalnih strojev in dvokoles

raznih sistemov kakor tudi iz bambusa. Lastna mehanična delavnica za popravljanje in nikljanje.

Spiritus sinapis compositus
ALGOFON.
Jedino sredstvo proti zobobolu, revmatičnemu glavobolu, migreni itd.
Steklenica z navodilom stane le 20 nč. ter se dobiva jedino le v lekarni
Praxmarer (Ai due Mori.)
TRST — Piazza grande — TRST.
Paziti na ponarejanje.

Zaloga pohištva

trdke Alessandro Levi Minzi
Trst, Via Riberge, 21 in Piazza Vecchia št. 2
Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov, lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal in vsakovrstnih slik. — Na zahtevanje ilustriran cenik zastoj in franko. Naročeno blago stavlja se parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

Njegova Svetost Papež Leon XIII.,

sporočil je po svojem zdravniku prof. dr. Laponiju lekarnarju Piccoliju v Ljubljani najsrčnejšo zahvalo za Njho Svetosti vpisano

tinkturo za želodec.

Omenjeni zdravnik, kakor veliko drugih odličnih profesorjev medicine so Piccolijevo tinkturo za želodec preskusili, ter jo priporočajo kot izvrstno krepilo za želodec, katera krepi želodec, pomnožuje tek, ter povpešuje prebavljaj in čiščenje.
Cena: 1 steklenica 10 nvč., 12 steklenic z zavijem 1 gl. 36 nvč.; poštna pošiljatev 66 steklenic 6 gl. 26 nvč.

Najvišje priznanje

lekarnarju Piccoliju v Ljubljani kot prirejevalcu **kapljic za zobe**, katere je zadovoljnim vsepehom Nj. c. kr. Vis. prejasna gospa prestolonaslednica-udova nadvojvodinja. II

Štefanija

izvolila opetovano uporabiti. — Cena steklenici 20 nvč., 10 steklenic 1 gl. 50 nvč.

LEKARNA PICCOLI

„pri angelju“

Ljubljani Dunajska cesta.

Kdor želi kupiti
slamoznico, mlatilnico, gepelj, trieur ali sploh kak potrebni in koristen kmetijski stroj, naj zahteva prvi slovenski cenik naj navedenih strojev od prve in jedine slovenske zaloge kmetijskih strojev na Gorškem.
Franjo Babnika v Gorici
(začasno Via Fornica 12.)
Zastopnik se iščejo.

15 popravila
30 dnevi
100 let
THE MORSE MANUFACTURING COMPANY.
7, Red Lion Court, London, E.C.
Tia ga gotuje obaj
cau se surauno

Tiskarna Gutenberg

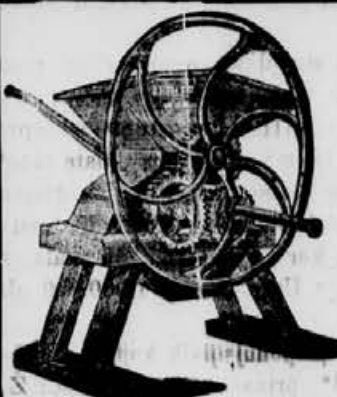
mljalka ces. kralj. univerzitetne tiskarne „Styria“
13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13
TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO - KNJIGE

zistem „Patent Workmann Chicago“
Raztrirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe so zadržili primernih cen in točne potrebe.
Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, roketvorov v vsakem obsežu, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandumov, okrožnic, papirja za liste in zavitkov z napisom, naslovnih listkov, jedilnih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih. Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Faktur, Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov, Prima-note, odpravnih, menjilnih, časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztrirnega (črtanega) papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčka za kopiranje, skledio iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — **ARNOLDO COEN** — Via delle Acque 5 Trst

Vse stroje za poljedelstvo in vinogradstvo

CENE Z NOVA ZNIŽANE.

Stiskalnice za grozdje, diferencialna s^o stava. Ta sestava stiskalnice ima največjo pritiskujočo moč izmed vseh drugih, kakoršnih - koli stiskalnic.
Stiskalnice za masline, hidravličke stiskalnice, brizgaljke proti peronosperi, Vermorelove sestave.
Te moje brizgaljke so znane kakor najboljše ter najcenejše; avtomatične brizgaljke, tlačilnice s pripravo za tlačiti jagode, stiskalnice za seno, triere itd. v najboljšem proizvodu.

Ig. Heller, Dunaj

Cenike in spričevala zastoj!
Iščem zastopnikov! — Čuvati se je ponarejanj!

